

Nr 331

Av herr **Anderson, Carl Albert, m. fl.**, om inrättande av en särskild rättsnämnd för resningsfrågor.

I en till justitieministern ställd interpellation den 7 december föregående år behandlades högsta domstolens arbetsformer vid handläggandet av resningsansökningar. Det framhölls med hänvisning till ett tidigare uttalande, att de bärande grundtankarna i den nya rättegångsordningen innefattades i rättegångens muntlighet, koncentration och omedelbarhet. Det underströks att dessa grundtankar voro tillämpade i rättegångsförfarandet i underrätterna, i vissa avseenden även i överrätterna men ej i högsta domstolen i vad det gällde prövning av ansökan om resning. Det framhölls också att det nuvarande förfaringsättet, där muntlighet, omedelbarhet och koncentration liksom offentlighet och snabbhet saknades, icke var tillfredsställande, och det frågades om det kunde anses riktigt att högsta domstolen själv skulle pröva resningsansökningar som gällde dess egna domar. Det borde icke kunna sägas vare sig med eller utan fog, att avgörandet gäve intryck av ett bedömande i egen sak. Redan möjligheten av att allmänheten kunde komma att tvivla på domstolens opartiskhet borde undvikas.

I sitt svar på nämnda interpellation framhöll statsrådet och chefen för justitiedepartementet, att reglerna om prövningstillstånd och resning hade tillkommit efter ingående överväganden i samband med tillkomsten av den nya rättegångsbalken och alltså vore jämförelsevis nya. Självfallet — tillade justitieministern — kan man likväl diskutera om bestämmelserna i alla hänseenden äro fullt tillfredsställande. De problem som uppkomma, då det gäller att reglera förfarandet i dessa fall, äro emellertid mycket komplicerade. Svårigheterna göra sig gällande i alla länder och ha föranlett skiftande lösningar. Och justitieministern slutade med: "Dessa problem har vid flera tillfällen varit föremål för övervägande, men så vitt jag vet har man hittills icke kunnat anvisa någon idealisk lösning. Det lär heller knappast kunna hävdas, att man i något annat land kommit fram till regler, som tillämpade på våra förhållanden skulle vara överlägsna det system, som nu gäller hos oss."

I en till justitieministern inlämnad skrivelse av den 12 januari detta år har hovrättsrådet Viktor Petrén riktat uppmärksamheten på det förhållandet, att det i vårt grannland Danmark finns en lagstiftning, som kan åberopas som stöd för en reform av vår hithörande lagstiftning. Efter att

ha framhållit det principiellt oriktiga i att samma myndighet, samma domstol, som meddelat en dom eller ett utslag, efter sökt resning skall pröva giltigheten av egna domar eller utslag, säger han: "Även om man fränser risken att prestigesympunkter vid prövningen befaras lätt kunna göra sig gällande, är det ur principiella synpunkter förkastligt att samma domstol skall pröva om den dömt rätt eller fel." Han hänvisar därefter till den ordning, som genom införandet av den nya rättegångslagen sedan år 1916 gäller i Danmark. Det tillkommer där, säger han, en särskild rättsnämnd, "den særlige Klageret", att pröva resningsansökningar och således avgöra, huruvida respektive mål må upptagas till ny behandling eller ej. Dess beslut är slutgiltigt gällande. Han redogör därefter för hur Klagereten är sammansatt, vid brottmål fem ledamöter, vid civilmål tre ledamöter.

Utan att här vilja ingå på frågan huruvida danska domstolsförhållanden äro direkt tillämpliga för svenskt rättegångsväsen framgår det dock av ovanstående, att frågeställningen icke är ny för nordisk rättegångsordning. Hovrättsrådet Petrén har i sin skrivelse till justitieministern hemställt, att en utredning måtte verkställas om ändring av gällande resningsförfarande, och han understryker att "allmänhetens förtroende för omprövningens objektivitet och därmed för rättsväsendet över huvud taget blir tvivelsutan större om den nya prövningen anförtros åt ett annat organ".

Under interpellationsdebatten i första kammaren den 15 december framhöll interpellanten, att han trots att han icke ville antyda utvägar till lösning ändå ville föra in tanken på ett juryförfarande vid prövning av resningsansökningar. Det skulle för den allmänna folkmeningen vara betydligt mera tilltalande med en sådan ordning vid avgörandet än den som nu tillämpas. Den stora tidsutdräkt, som förekommer vid handläggning av vidlyftiga resningsansökningar, tyder på en mycket stor arbetsbelastning. Vare sig handlägningsform eller arbetsbelastning är skäl till att förfarandet tager år, är det i hög grad otillfredsställande med utdragen väntetid. Med ett avlyftande från högsta domstolen till en särskild rättsnämnd av prövning av resningsansökningar skulle möjligen en del av olägenheterna kunna elimineras, tidsutdräkten minskas och grundtanken om koncentration, omedelbarhet och snabbhet bättre tillgodoses.

Det viktigaste är emellertid att allmänhetens förtroende för det svenska rättegångsförfarandets oväld icke rubbas utan bibehålles och stärkes samt att objektiviteten vid prövning av resningsansökningar icke sättes i fråga. Det är därför angeläget att utreda huruvida icke nu gällande resningsförfarande bör ändras i sådan riktning, att en särskild rättsnämnd inrättas. Därvid bör även övervägas, om icke denna rättsnämnd eller prövningsnämnd för resningsansökningar bör tillföras ett starkt lekman-

nainflytande; det kan t.o.m. ifrågasättas om icke resningsinstitutet helt borde bestå av lekmän i högt aktad samhällelig ställning.

Med hänvisning till vad här anförts föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning rörande inrättandet av en från de reguljära domstolarna fristående särskild rättsnämnd för resningsfrågor.

Stockholm den 26 januari 1956

Carl Albert Anderson

David Ollén

Martin Söderquist

Bernhard Näsgård

Nr 332

Av herr **Ohlon m. fl.**, *angående utredning av frågan om möjligheten till domstolsmässig prövning av rättsfrågor i förvaltningen.*

(Lika lydande med motion nr 268 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1956

Sven Em. Ohlon

Gust. Sundelin

Hugo Osvald

E. A. Lindblom
